

قال الله تعالى:

{ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا }

Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de Ehl-i Beyt Hakkında
Şöyle Buyurmuştur:

**"Allah sadece siz Ehl-i Beyt'ten tüm kötülükleri gidermek
ve sizi tertemiz kılmak ister."**

(Ahzâb / 33)

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Sünnî ve Şii kaynaklarında Allah Resulü'nden (s.a.a) rivayet edilen çok sayıdaki hadis, bu ayetin Âl-i Abadan olan beş kişi hakkında nazil olduğunu, Ehl-i Beyt ifadesinin onlara has bir ifade olduğuna ve onların Muhammed (s.a.a), Ali, Fatıma, hasan ve Hüseyin (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) olduğuna delalet etmektedir. Örnek olarak bk: Müsned-i Ahmed (h. 241), c.1, 331; c.4, s.107; c.6, s.292 ve 304; Sahih-i Müslim (h. 261), c.7, s.130; Sünen-i Tirmizî (h. 279), c.5, s.361 ve...; es-Sünenü'l-Kubra, Nesaî (303), c.5, s.108 ve 113; ez-Zeriyetu't-Tahireti'n-Nebeviyye, Dulabî (h.310), s.108, el-Müstedrek-u Ale's-Sahihayn, Hakim Nişaburî (h. 405), c.2, s.416; c.3, s.133, 146 ve 147; el-Burhan, Zerekşî (h.794), s.197; Fethu'l-Barî, Şerh-u Sahih-i Buharî, İbn Hacer Askalanî (h.852); c.7, s.104; Usul-i Kâfî, Kuleynî (h.328), c.1, s.287; el-İmamet-u ve't-Tefsiret-u İbn Babeveyh (h.329), s.47, h:29; Deaimu'l-İslam, Mağribî, (h.363), s.35 ve 37; el-Hisal, Şeyh Saduk (h.381), s.403 ve 550; el-Emalî, Tusî (h.460), h:438, 482, 783 ve yine aşağıdaki kaynaklarda bu ayetin tefsirine bakınız: Camiu'l-Beyan, Taberî (h.310); Ahkamu'l-Kur'an, Cessas (h.370); Esbabu'n-Nüzul, Vahidî (h.468); Zadu'l-Mesir, İbn Cevzî (h.597); el-Cami-u Li Ahkami'l-Kur'an, Kurtubî (h.671); Tefsir-i İbn Kesir, (h.774), Tefsir-i Sa'lebî (h.825); ed-Durru'l-Mensur, Siyutî (h.911); Fethu'l-Kadir, Şevkanî (h.1250); Tefsir-i Ayyaşî (h.320); Tefsir-i Kummî (h.329); Tefsir-i Fırat-ı Kufî (h.352), ulu'l-emir ayetinin altında; Mecmau'l-Beyan, Tabersî (h.560) ve çok sayıdaki diğer kaynaklar.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: |
إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ:
كِتَابَ اللَّهِ، وَ عِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي،
مَا إِن تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا
أَبَدًا، وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى
يَرِدَا عَلَيَّ الْخَوْضَ.

(صحيح مسلم، ج ٧، ص ١٢٢، سنن دارمي، ج ٢، ص ٤٣٢، مسند احمد،
ج ٣، ص ١٤، ١٧، ٢٦، ٥٩، ج ٤، ص ٣٦٦، ٣٧١، ج ٥، ص ١٨٢، مستدرک
حاکم، ج ٣، ص ١٠٩، ١٤٨، ٥٣٣، و....)

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmaktadır: “Ben sizin
aranızda iki paha biçilmez emanet bırakıyorum: –
Biri– Allah’ın kitabı ve –diğeri– itretim, Ehl-i
Beytim. Bu ikisine sımsıkı sarıldığınız müddetçe
asla sapmazsınız. Bu ikisi Kevser havuzunun
başında bana varıncaya kadar birbirinden
ayrılmazlar.

(Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i Daremi, c.2,
s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14, 17, 26, 59, c.4,
s.466, 471, c.5, s.182; Müstedrek-i Hakim, c.4, s.109,
148, 533 vs....)

Allah Resulü’ne (s.a.a)
Nasıl Salavat Getirilir?

Allah Resulü'ne (s.a.a) Nasıl Salavat Getirilir?

Dünya Ehl-i Beyt Kurultayı

Mütercim:
Cafer BEND/DERYA

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: في رحاب اهل البيت^ع ج 11 كيفية الصلاة
على النبي
تهیه کنندہ: اداره ترجمہ مجمع جهانی اہل بیت^ع
مؤلف: گروه پژوهش - عبدالکریم البهبهانی
مترجم: جعفر بنی داریا
زبان ترجمہ: ترکی

ALLAH RESÜLÜ'NE NASIL SALAVAT GETİRİLİR?

Yazan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı Telif Heyeti

Çeviren: Cafer BENDİDERYA

Son Okur: Murtaza Turabi

Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık, Tercüme Bürosu

Dizgi ve Mizanpaj: Derya

Baskı: Leyla

Baskı Sırası: 1. Baskı

Baskı Tarihi: 2010

Yayımlayan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı

Tiraj: 3000

ISBN:

Site : www.ahl-ul-bayt.org

e-mail: info@ahl-ul-bayt.org

Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ ÖNSÖZ—9

ALLAH RESULÜNE (S.A.A) NASIL SALAVAT GETİRİLİR?—13

Sünni ve Şiiilerde Peygamber ve Ehl-i Beyt'ine Salavat—13

Peygamber Efendimize (s.a.a) Salavat Şekli—14

Allah Resulü' (s.a.a) Âl'ı (Ehl-i Beyt'i) Kimlerdir?—17

Fıkıh Açısından Salavat—19

KONUNUN ÖZETİ—25

YAYINCININ ÖNSÖZ

İhtilaf insanların tabiatından kaynaklanan bir durumdur; Allah Teala güzel ihtilafların iman çerçevesinde kalmasını ister; işte bu nedenle şimdiye kadar ihtilafa düşen kişilerin tümünün kabul ettiği sabit bir ölçü yoktur. Oysa Allah Teala, insanlar ihtilaf ettikleri konuda müracaat etmeleri için Kur'an'ı indirdi.¹

Bu eşsiz hak dışında dünya işleri hiçbir şeyle yoluna girmez. Mutlak tevhid kuralı üzerine kurulan Kur'an-ı Kerim de bunu vurgulamaktadır. Daha sonra inhiraf ve sapmalar meydana gelmiş, hurafe ve efsaneler ortaya çıkmış, nihayet insanlar bu büyük kaynaktan uzaklaşmışlardır.

Buradan anlaşılıyor ki, insanlar heva ve heveslerine uyarak azgınlık ve dalalete düşmeleri söz konusu olduğu için hak ve batıl konusunda hakem olamazlar.

Kur'an-ı Kerim nazil olmasına rağmen, heva ve hevesler insanları şuraya buraya çekmekte, tamahları, eğilimleri, korku ve dalaletler onları Kur'an'ın hükmünü kabullenmekten ve Kur'an'ın hükümlerine götürecek hakka müracaat etmekten alıkoymaktadır.

Kur'an-ı Kerim'in apaçık nassına göre² insanları ihtilaf ve inada sürükleyen etken haddi aşmak ve azgınlıktır.

İhtilaf ve tefrikanın diğer bir nedeni ise cehalettir. Cahil, bilmediği şeyi âlimden sormalıdır. Nitekim Allah Teala şöyle buyuruyor: **"Bilmiyorsanız zikir ehline sorun."**³

İşte bu nedenle cahilin, aklın kabul ettiği ve akıl sahiplerinin

uyguladıkları bu ilkeyi çiğnemesi haddi aşmak, ihtilaf ve tefrikayı önleyecek apaçık kuralları ayaklar altına almaktır.

İslam, gerçekleri Kur'an-ı Kerim'e ve kendi nefsinden konuşmayan, konuştuğu her şey bir vahiy olan Resulullah'ın (s.a.a) sünnetine yansıyan Allah'ın ebedi dinidir.

Allah ve Resulü, Efendimizin hayatında olduğu gibi vefatından sonra da ümmetin ihtilafa düşeceğini biliyorlardı.

İşte bu nedenle Resulullah'tan (s.a.a) sonra ümmetin Allah Resulü'nü (s.a.a) izlemesi için Kur'an-ı Kerim onlar için bir meşale kılınmış, anlayıp tefsir edemedikleri konular için de onlara Ehl-i Beyt (a.s) sunulmuştur. Çünkü Ehl-i Beyt (a.s) her türlü çirkinlik ve kötülükten temiz tutulmuş, Kur'an-ı Kerim onların dedesi Muhammed Mustafa'ya (s.a.a) nazil olmuş, onlar da Kur'an'ı ondan almış, idrak ederek uygulamışlardır. Allah Teala onlara hiç kimseye vermediği bir şeyi vermiştir... Nitekim Resulullah (s.a.a) da meşhur Sekaleyn hadisinde onların kapsamlı merciliklerini vurgulamıştır. Böylece onlar da büyük bir gayretle Allah'ın dinini ve Kur'an-ı Kerim'i yanlış anlaşılma ve yanlış tefsir edilmekten korumaya çalışmış ve onun yüce anlamlarını insanlara anlatmak ve açıklamak yolunda çaba harcamışlardır. Böylece ümmetin mercii ve Müslümanların sığınağı olmuşlar, büyük bir sabırla zihinlerde oluşan soru ve şüpheleri gidermişlerdir. Onların bize ulaşan mirasları, kendilerine soru yöneltenlere ve onlarla konuşanlara karşı sergiledikleri güzel muamelelerini, güç ve derinliklerini ortaya koymaktadır; bu da onların ilmi merciliklerine delalet etmektedir.

Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin koruduğu ve izleyicilerinin yok olup gitmekten muhafaza ettikleri Ehl-i Beyt (a.s) mirası İslam öğretilerinin çeşitli dallarına yer veren kapsamlı bir okuldur. Bu okul asırlar boyunca bu berrak sudan almaya hazırlıklı kişiler yetiştirmiş, İslam ümmetine Resulullah'ın Ehl-i Beyt'ini (a.s) izleyen büyük alimler sunmuş, yurt içi ve yurt

1- Bakara, 213.

2- Bakara, 213.

3- Enbiyâ, 7; Nahl, 43.

dışından gelen çeşitli düşüncelere sağlam ve ikna edici cevaplar vererek şüphelerini yok etmiştir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı, üzerine düşen sorumluluğu göz önünde bulundurup Ehl-i Beyt (a.s) çizgisi ve olanların yüce mektebini izleyerek risalet harimini savunmaya, çeşitli mezhep mensupları ve İslam düşmanlarının onun gerçeklerini gizleyip yok etmek amacıyla yönelttikleri tehditleri azimli bir şekilde defetmeye ve asırlar boyu onlara iyi bir şekilde karşı koymaya girişmiştir.

Bu konuda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebi ulehasının kitaplarında yer alan tecrübeler gerçekten kendi alanında paha biçilmez bir değer taşımaktadırlar; çünkü bu tecrübeler akıl ve delile, çirkin taassup ve heveslerden arınmış bilimsel temellere dayanmaktadırlar; ayrıca selim fitrat, akıl ve mantığın ölçüleri doğrultusunda ulema ve düşünürlerle hitap etmektedir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı, geçmiş asırlarda ve özellikle günümüzde İslam ve Müslümanlara karşı kin güden bazı çevrelerin internet kanalları vb. araçlarla gündeme getirdikleri şüphelere verdiği reddiye, soru-cevap ve tartışmalarla elde ettiği zengin tecrübeleriyle hakikate susamışlar için yeni bir çağ açmıştır. Bu doğrultuda her türlü çirkin davranıştan kaçınmaya özen göstermiş, akıl ve ruhların çok hızlı bir şekilde mükemmelleşmeye doğru gittiği bir asırda Ehl-i Beyt (a.s) Mektebinin bütün âleme sunduğu gerçeklerden gereğince yararlanılması için düşünürleri ve hakikat taliplerini harekete geçirmeyi azmetmiştir.

Burada şuna da değinmemiz gerekiyor ki, bu araştırma mecmuası Hüccetü'l-İslam Şeyh Ebulfazl İslamî'nin başkanlığında, ilim ve fazilet sahibi arkadaşlarının yardımıyla özel bir heyette hazırlanmıştır. Bu mecmuanın hazırlanmasında emeği geçen kişiler şunlardır: Seyyid Munzir Hekim, Şeyh Abdülkerim Behbehânî, Seyyid Abdurrahim Musevî, Şeyh Abdülemir Sultanî, Şeyh Muhammed Eminî, Şeyh Muhammed

Haşim Amulî, Seyyid Muhammed Rıza Âl-i Eyyub, Şeyh Ali Behramî, Hüseyin Salihî ve Azim Ukabî.

Bu mecmuada emeği geçen yukarıdaki kişilerle birlikte her biri bu araştırmadan bir bölümünü inceleyip değerli görüşlerini belirten ilim ve fazilet sahibi, araştırmacı Şeyh Muhammed Hadî Yusufî Garavî, Şeyh Caferu'l-Hadî, Üstad Sahib Abdulhamid'e ve bu eseri Türkçe'ye kazandıran sayın "Cafer Bendiderya"ya teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Arzu ve ümidimiz yüce Rabbimizin üzerimize bırakmış olduğu risaletin bir bölümünde yeterli çabayı harcamış olmaktır. O Rabbimizin ki, hak dini bütün dinlerden üstün kılmak için elçisini hidayet ve hak din üzere gönderdi. Şahid olarak Allah yeter.

**Dünya Ehl-i Beyt (a.s)
Kurultayı
Kum**

ALLAH RESULÜ'NE (S.A.A) NASIL SALAVAT GETİRİLİR?

Sünni ve Şiilerde Peygamber ve Ehl-i Beyt'ine Salavat

Peygamber efendimize (s.a.a) salavat konusu Müslümanların ittifak ettiği konulardan biridir; fakat bu konunun ayrıntıları ve niteliği konusunda Müslümanlar arasında ihtilaf vardır.

Bu mesele, Allah Teala'nın, **“Allâh ve melekleri, Peygambere salât etmektedir. Ey inananlar, siz de ona teslimiyetle salat ve selam getirin!”**¹ şeklindeki ayetinden kaynaklanmaktadır. Bu ayet, Allah Teala'nın kullarına salat ettiğine işaret eden şu ayetle aynıdır: **“O (Allâh)dır ki, sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için üzerinize salat (rahmet) eder, melekleri de (size acıyıp mağfiret dilerler. Allâh) inananlara karşı çok merhametlidir.”**²

Bu konudaki üçüncü ayet ise Allah Resulü'nün (s.a.a) bazı kişilere salat ettiğine işaret eder; şöyle ki: **“Onların mallarından, kendilerini temizleyeceğin, yücelteceğin bir sadaka al ve onlara salat (dua) et; çünkü senin (salatın) duan, onlara huzûr verir. Allâh işitendir, bilendir.”**³

Çoğu müfessirler kulun Allah'a salatının dua ve tazim olduğunu, Allah'ın kula salatının ise rahmet ve ikram olduğunu vurgulamışlardır. Ayette geçen **“Sizi karanlıklardan aydınlığa çıkarmak için. (Allâh) inananlara karşı çok merhametlidir.”** cümlesi bunu apaçık bir şekilde ortaya koymaktadır. Allah Resulünün (s.a.a) müminlere salatı ise

onların için hayır ve bereket duasında bulunmasıdır. Meleklerin, Allah Resulü ve müminlere salatına gelince, o da dua ve bağışlanma dileğidir.¹

Allah Teala, kulu ve Resulü arasında gidip gelen bu salat ve yine kulun Allah'a salatı, Allah'ın, kuluna salatı, Peygamber efendimizin müminlere salatı ve müminlerin Peygambere salatı Yaratan ile yaratılan ve yine ümmetle peygamberleri arasında, her birinin kendi vazifesini ve karşı tarafın makamını tanıması, bu karşılaşma ve ilişkide her birinin sınırının korunması için en mükemmel ilişki ve bağlantının örneğidir. Bu ilişkiler esnasında sınırlar çiğnenmez. Dolayısıyla, insan Allah Teala'ya salat ederek ona kulluk yapıp O'nu yüceltir ve tazim eder. Allah da bu bilinçli kuluna ikram ve rahmet olarak ona salat eder; mümin insan, Peygamber Efendimizin makam ve mevkisine yakın ederek ve onun velayet ve önderliğine teslim olarak ona salat eder, Allah Resulü ise mümine ikram ve onun hayır ve iyiliklerini artırmak için salat eder.

Allah Teala ve meleklerin Peygamber efendimize salat etmesi ve müminlerden de ona salavat getirmelerinin istenmiş olmasıyla Allah Teala, Peygamber efendimizi ikram ve yüceliğin zirvesine çıkarıyor.

Peşinden, Allah Resulüne iman eden ve onun emirlerine kulak veren ümmeti de Allah, melekleri ve Resulün salat ve selamını alarak bu yüce ikrama ulaşır; bu nurdan bir nabza alır ve kendilerini geçmiş ümmetlerden seçkin kılacak bir özelliğe sahip olur.

Peygamber Efendimize (s.a.a) Salavat Şekli

Ehlibeyt alimleri, Peygamber efendimize (s.a.a) salavat getirirken sadece efendimizin ismini anmakla yetinmenin caiz

1– Ahzab, 56.

2– Ahzab, 43.

3– Tevbe, 103.

1– el-Mizan, c.9, s.397, c.16, 335; yine bk: Tefsir-i Kebir, c.16, s.180; c.25, 215, 227.

olmadığı ve onunla birlikte Ehlibeyt'inin de anılması gerektiği konusunda ittifak etmişlerdir.¹ Ve buna delil olarak da her iki mektebin kaynaklarında yer alan kesin hadislerle delil getirmişlerdir. Örneğin; Sünni kaynaklarında bu konuda yer alan meşhur hadis şöyledir:

Bir gün Allah Resulü (s.a.a) gelince, “Ey Allah'ın Resulü! Sana nasıl selam edeceğimizi bildik; –peki– sana nasıl salavat getirelim?” diye sorduk. Bunun üzerine efendimiz şöyle buyurdu:

“Şöyle söyleyin: *Allahumme salli ela Muhammedin ve âl-i Muhammed; kema salleyte ela İbrahim. İnneke hamidun mecîd*” (Allah'ım! İbrahim'e salat ettiğin gibi Muhammed ve Al-i Muhammede de salat et)² Diğer müfessirler de, **“Allâh ve melekleri, Peygambere salât etmektedir...”**³ ayetinin tefsirine buna benzer nasslar getirmişlerdir. İbn Hacer'in es-Sevaiku'l-Muhrika adlı eserinde Allah Resulü'nden (s.a.a) naklettiği kesin ve tekit içerikli bir rivayette ise şöyle geçer: Allah Resulü (s.a.a) buyurdu ki, *“Bana sonu kesik salat bir salat etmeyin.”* Bunun üzerine, “–Ey Allah'ın Resulü!– Sonu kesik salat nedir?” diye sordukları zaman efendimiz şöyle buyurdu: *“Allahumme salli ela Muhammed' deyip susmayın; aksine şöyle deyin: Allahumme salli ela Muhammed ve ela âl-i Muhammed.”*⁴

Salavat getirirken Peygamber efendimizle Ehl-i Beyt'inin bir arada zikredilmesini vurgulayan çok sayıdaki bu delillere rağmen Ehlişünnet fıkhı Resul-i Ekrem'in (s.a.a) Ehl-i Beyt'ine de salavat getirmenin farz ve gerekli olduğunu kesin

1– el-Hilaf, Şeyh Tusî, c.1, s.373; Tezkiretu'l-Fukahâ, c.3, s.233; Cevahiru'l-Kelâm, c.10, s.261.

2– Sahih-i Buhârî, c.6, s.217, h:291; Sünen-i Tirmizî, c.5, s.359, h:3220; bu hadis üzerinde ittifak vardır.

3– Ahzab, 56.

4– es-Sevaiku'l-Muhrika, s.225, Beyrut basımı.

bir hüküm olarak kabul etmemektedir. Onlardan bazıları salavatta Ehl-i Beyt'in de zikredilmesini farz bilirken, diğer bazıları bunu farz bilmemektedir.¹ Salavatta Peygamberimizin Ehl-i Beyt'inin de (âl) zikretmenin farz olmadığını söyleyenler bu iddiaları için öyle temelsiz, aslı ve esası olmayan deliller getirmişlerdir ki, kalem onları yazmaktan haya eder. Örneğin demişlerdir ki:

“Peygamber efendimizle birlikte âl-i'ne (Ehl-i Beyt'ine) salavat getirmenin farz olmayışı daha uygundur; çünkü Allah Resulü ancak kendisine nasıl salavat getirilmesi gerektiği sorulunca ve kendilerine salavatı öğretmesini isteyince insanlara bunu (kendisiyle birlikte Ehl-i Beyt'ine de salavat getirmeyi) emretmiştir ve kendisi ilk baştan kalkıp da o şekilde salavat getirmelerini buyurmamıştır!”²

Cevap: Allah Resulü (s.a.a) bir konuda ilahi hükümleri açıklarken bazen sadece insanların sorusu ve onlara verdiği cevapla yetiniyordu; ama insanlar tarafından o konuda bir soru sorulmazsa o zaman kendisi mevzunun şer'i hükmünü açıklıyordu. Bunun Kur'an'da birçok örneği vardır. Bazı ayetler, “Sana sorarlar” şeklinde başlamaktadır. Örneğin, şöyle buyuruyor: **“Sana âdet görme hakkında soruyorlar.”**³, **“Sana harâm ayda savaşmaktan soruyorlar”**⁴, **“Sana şaraptan ve kumardan soruyorlar”**⁵ vs. bu grubunun iddiasına göre bu konular insanlar tarafından sorulduğu için bu konular uyulması gerekli şer'i hukum sayılmaz. Acaba böyle bir sonuç alma doğru ve uygun olur mu?!!

1– el-Mecmu, İmam Nevevî, c.3, s.466–467.

2– el-Muğnî, İbn Kuddâm, c.1, s.581; eş-Şerhu'l-Kebir, c.1, s.581, el-Muğnî'nin Daru'l-Kitabi'l-Arabi baskısının dipnotunda geçmiştir.

3– Bakara, 222.

4– Bakara, 217.

5– Bakara, 219.

Allah Resulü' (s.a.a) Âl'ı (Ehl-i Beyt'i) Kimlerdir?

Ehl-i Beyt Mektebine göre, kendilerine salavat getirilmesi gereken Allah Resulü'nün (s.a.a) âl'ı (Ehl-i Beyt'i) kesinlikle “Masum olan Ehl-i Beyt”tir; çünkü onlardan başkasına salavat getirmek farz değildir.¹

Ehl-i Beyt Mektebinin zaruriyatından sayılan bu konu o kadar açık ve nettir ki, bunu ispatlamak için delil ve burhan getirmeye gerek bile yoktur. Müsned-i Ahmet, el-Müstedrek-u ala's-Sahihayn, ed-Dürü'l-Mensur-i Siyufi, Kenzu'l-Ummal, Mecmau'z-Zevaid gibi Ehlisünnet kaynaklarında Peygamber efendimizden (s.a.a) nakledilen onlarca hadis bunu vurgulamaktadır. Bu kaynaklarda nakledilen bütün rivayetler Peygamber efendimizin “âl'nin (Ehl-i Beyt'inin) Fatıma, Ali, Hasan ve Hüseyin olduklarına delalet etmektedirler.²

Bu rivayetlerden biri İmam Ahmet b. Hanbel'in kendi Müsned'inde kaydettiği şu rivayettir: Allah Resulü (s.a.a) Fatıma, Ali, Hasan ve Hüseyin'i toplayarak üzerlerine – Yemen'den getirilmiş– bir bez parçası attı. Ve sonra elini onun üzerine bırakarak şöyle buyurdu: “*Allah'ım! Bunlar Muhammed'in “âl'ı (Ehl-i Beyt'i)dırlar; o halde, salavat ve bereketlerini Muhammed ve onun âl'min üzerine kıl. Gerçekten sen beğenilmiş–sıfatlara sahip– ve yücesin.*”³

Bu konuda o kadar çok ve apaçık hadis var ki, artık konuyu tartışmaya gerek bile kalmıyor. Fakat buna rağmen, mevzuyla çok uzak olan tefsirlerin yapıldığına şahit oluyoruz; diyorlar ki: Peygamber efendimizin Ehl-i Beyt'i onun “izleyicileri”dir, “ümme”dir, “takipçileriyle onun 1'den 10 kişiye kadar özel adamları ve aşireti”dir. Yine, “Kavmi”dir veya “Kendilerine

1– Tezkiretu'l-Fukaha, c.3, s.234.

2– Merhum Firuzabadî bu rivayetlerden bir kısmını “el-Fezailu'l-Hamse, Mine's-Sihahi's-Sitte” adlı kitabında toplamıştır.

3– Müsned-i Ahmed, c.6, s.323.

sadaka haram olan ailesi”dir vs.

Hatta bazıları, “Âl-i Muhammed”den maksat, Hz. Muhammed'in kendisidir!” demişlerdir ve bunun da çok uzak bir ihtimal olduğu açıktır.

Ve yine onu “Haşimoğulları” olarak yorumlayanlar da olmuştur.¹

Konuyu, Fahr-i Razi'nin “Tefsir-i Kebir”indeki sözüyle bitirmemiz daha güzel olacaktır; Fahr-i Razî şöyle diyor: “Ben diyorum ki, Âl-i Muhammed (s.a.a) Allah Resulüyle bağlantısı olanlardır. Dolayısıyla, peygamber efendimizle bağlantı ve ilişkisi diğerlerinden daha fazla ve daha mükemmel olanlar onun “Âl'ı” sayılır.” Şüphesiz Fatıma, Ali, Hasan ve Hüseyin'in (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) Peygamber efendimiz ile ilişkileri diğerlerinden daha fazlaydı. Mütevatir olarak nakledilen rivayetler bunu apaçık bir şekilde ortaya koymaktadır. O halde onları “Âl-i Muhammed” olarak bilmemiz gerekiyor. “Âl-i Muhammed”i, efendimizin davetini kabul edenler olarak da yorumlanacak olursak, yine de bu kişiler her durumda efendimizin “Âl'i sayılacaklardır.”

Fakat bunlardan başkalarının da “Âl” kelimesinin kapsamına girip girmediği konusunda ihtilaf vardır. El-Keşşaf tefsirinin yazarı diyor ki: Bu ayet (Meveddet ayeti) nazil olunca, “Ey Allah'ın Resulü! Sevgi ve itaatleri bizlere farz olan yakınların kimlerdir?” denilmesi üzerine buyurdu ki: “*Ali, Fatıma ve bu ikisinin evlatlarıdır.*” Böylece o dört kişinin Allah Resulünün (s.a.a) akrabaları olduğu anlaşıldı. Bu konu anlaşıldıktan sonra birkaç delille onlara karşı çok fazla bir tazim ve saygı göstermemiz gerekiyor.”

Fahr-i Razî bu konuda kaydettiği ikinci delil şöyledir: Peygamberin “Âl”ine dua etmek yüce bir makamdır. İşte bu

1– es-Sevaiku'l-Muhrika, s.225. Yine bk. El-Mecmu, Nevevî, c.3, s.466, Daru'l-Fikir.

nedenle Allah Teala şu duayı namazın teşehhüdünün son cümlesi kılmıştır. “Allahumme salli ela Muhammedin ve âl-i Muhammed ve’r-hem Muhammeden ve âl-i Muhammed” (Allah’ım! Muhammed ve Ehl-i Beyt’ine salat eyle, Muhammed ve Ehl-i Beytine merhamet eyle.) Allah Resulünün Eh-i Beyti’nin dışında kimse hakkında böyle bir tazim yoktur.¹

Fahr-i Razî kendi tefsirinde Peygamber efendimize şu şekilde salavat getirilmesi gerektiğini vurgulamıştır: Allahumme salli ela Muhammedin ve ela âl-i Muhammed...²

Fıkıh Açısından Salavat

Salavatın aslında Müslümanlar arasında hiçbir ihtilaf yoktur; nitekim Peygamber efendimize salavatın fazileti ve daima müstehap olduğu ve bunun çok büyük sevap içerdiği konusunda da ihtilaf yoktur; çünkü bu konuda Sünnî ve Şî kanallarıyla bir çok hadis rivayet edilmiştir. Örneğin:

“Kim bana bir defa salavat getirirse Allah ona on defa salat gönderir.”³

Salavatın özünde ihtilaf yoktur; sadece iki konuda ihtilaf vardır:

a- Salavat nasıl getirilmelidir. Biz bu konuda yaptığımız açıklamalarla doğru görüşü ispatlayıp dedik ki: Peygamber efendimize salavat getirirken, salavatta onun Ehl-i Beyti’ni de zikretmek bütün Müslümanlar tarafından tamamen meşru ve hatta iyi ve beğenilir bir mevzu olarak kabul edilmektedir ve Peygamberimize (s.a.a) salavat getirirken salavatta onun Ehl-i Beyti’ni zikretmemek Allah Resulünden nakledilen apaçık nassların vurguladığı üzere salavatı kısır ve sonu kesik eder.

b- Peygamber (s.a.a) ve Ehl-i beyti’ne salavat getirmek ne

1- et-Tefsir-i Kebir, c.27, s.166.

2- Ae. c.25, s.277.

3- el-Cami-u li’l-Ahkami’l-Kur’an, c.14, s.235.

zaman farzdır? Bu konuyu şimdi inceleyeceğiz:

Şüphesiz salavatla ilgili ayet müekket “emir” kipiyle gelmiştir; çünkü **“Allâh ve melekleri, Peygambere salât etmektedir...”** buyruğundan hemen sonra müekket bir emirle buyuruyor ki: **“Ey inananlar, siz de ona teslimiyetle salat ve selam getirin!”** “Emir” kipinin farza delalet ettiği de usul bilginleri bilinen bir mevzudur. Buradan şöyle bir soruyla karşılaşmaktayız:

Peygamber efendimize (s.a.a) ne zaman salavat göndermek farz olur?

Bu konuda, Zamahşerî’nin kendi tefsirinde birkaç görüş nakletmiştir. Örneğin demiştir ki:

“Allah Resulüne (s.a.a) salavat göndermek farz mıdır, müstehap mı? diye soracak olursan derim ki:

Allah Resulüne alavat getirmek farzdır; fakat ne zaman farz olduğu konusunda ihtilaf vardır.”

Bazıları Peygamber efendimizin (s.a.a) ismi anıldığı her zaman ona salavat getirmenin farz olduğunu söylemişlerdir. Bu konuda bir hadiste şöyle geçer: *“Yanında ismin anılan bir kişi bana salavat getirmezse cehenneme girer ve Allah onu –rahmetinden– uzaklaştırır.”*

1- Bir rivayette de şöyle geçer: “Peygamber efendimize, Ey Allah’ın resulü! Allah Teala’nın, **“Allâh ve melekleri, Peygambere salât etmektedir...”** ayetinin tefsiri nedir?” diye sorulması üzerine buyurdu ki: *“Bu Allah katında gizli ve saklı olan ilimdendir; siz sormayacak olsaydınız ben onu size bildirmezdim. Bir Müslüman’ın yanında benim ismim anıldığı zaman bana salavat getirirse, Allah’ın bana vekil ettiği iki melek ona derler ki: Allah seni bağışlasın. Bunun üzerine Allah ve diğer melekleri “Amin” derler.”*

2- Bazıları ise şöyle diyor: Peygamber efendimizin ismi birkaç defa anılsa bile her mecliste bir defa salavat getirmek farzdır.

Nitekim secde ayetini birkaç defa duyma ve okuma ve yine hapsirme anında bir defa secde yapmak ve bir defa dua etmek yeterlidir. Her duanın başında ve sonunda da salavat getirilir.

3– Bazıları demişlerdir ki: İnsanın Müslüman olmak için en az bir defa kelime-i şهادeti getirmesi farz olduğu gibi ömrü boyunca en az bir defa salavat getirmesi de faradır.

Fakat ihtiyat gereği Peygamber efendimizi (s.a.a) her anıldığında ona salavat getirilmelidir. Nitekim hadisler de bu yöndedir.”

Zamehşeri sözünün devamında şöyle yazıyor: “Namazın caiz olması için namazda salavat şart mıdır? diye soracak olursanız, şöyle derim:

Ebu Hanife ve ashabı bunu şart bilmemektedirler.

İbrahim Nehaî’den şöyle rivayet edilmiştir: Peygamberin (s.a.a) sahabesi namazın teşehhüdünde sadece “esselamu aleyke eyyuhennebiyyu” demekle yetiniyorlardı. Fakat İmam Şafî bunu şart biliyordu.¹

Kurtubî de kendi tefsirinde şöyle diyor: “İnsanın ömründe bir defa Peygamber efendimize salavat göndermesi farzdır. Her durumda, her zaman salavat getirmek müekket farz sünnetlerdendir. Dolayısıyla salavatı terk etmek yakışmaz ve ondan sadece hayırdan nasibi olmayan kimse gaflet eder.”²

İbn Hazm Muhallâ adlı eserinde ise şu görüşü seçmiştir: “İnsanın hayatın boyunca Peygamber efendimize bir defa salavat getirmesi farz, fazlası ise müstehaptır.”

Ve namazda salavatı farz bilen Şafî’nin görüşünü reddederek, “Bu delilsiz bir iddiadır” demiş ve birden fazla tekrarlanmasının farz oluşunun da kabul etmeyerek, “Birden

1– el-Keşşaf, c.3, s.557–558.

2– el-Cami’ü’l-Ahkami’l-Kur’an, c.14, s.232–233.

fazla tekrarlanmanın belli bir sayı ile sınırlandırılması gerekir; halbuki bunu sınırlandırmak için de bir delil yoktur” söylemiştir.¹ Cessam da bu görüşe sahiptir.²

Şafîî bunun sadece namazın son teşehhüdünde farz olduğunu söylemiştir; Hanbeliler de bunu kabul etmiş ve buna birkaç delil getirmişlerdir.³

Fakat Ehl-i Beyt Mektebine göre namazın her iki teşehhüdünde Peygamber efendimize salavat getirmek en açık farzlardandır. Şeyh Tusî buna şu şekilde delil getirmiştir:

“Şia fakihlerinin bu konuda icması vardır ve ayrıca her iki teşehhütte salavat getirmek farz ihtiyatla da uygundur; çünkü insanın namazda salavat getirmesi durumunda namazının sahih olduğunda ihtilaf yoktur; fakat salavat getirilmemesi durumunda, böyle bir namazın sahih olacağına dair herhangi bir delil yoktur.

Diğer bir delil de Allah Teala’nın şu buyruğudur: **“Ey inananlar, siz de ona teslimiyetle salat ve selam getirin!”**⁴ Allah Teala bu ayette salavat getirmeyi emretmiştir; Allah’ın emri ise bunun farz olduğunu gösterir; ve bu konuda hiçbir mevzu namazdan daha uygun değildir.”

Şeyt Tusî daha sonra namazda salavat getirmenin farz olduğuna delalet eden üç rivayet kaydetmiştir. Birinci rivayeti Ka’b b. Ucre ve ikinci rivayeti ise Aişe Allah Resulünden (s.a.a) rivayet etmişlerdir. Üçüncü rivayeti Ebu Basir, İmam Cafer Sadık’tan (a.s) naklediyor.⁵

1– el-Muhallâ, c.3, s.273.

2– Ahkamu’l-Kuran, c.3, s.484.

3– el-Fıkh-u el-İ-Mezahibi’l-Erbea, c.1, s.236, 237. Yine bk. El-Muğni, İbn Kuddame el-Mukaddesî, c.1, s.579–580.

4– Ahzab, 56.

5– Kitabu’l-Hilaf, c.1, s.369–371.

Tezkiretu'l-Fukaha kitabında şöyle geçer: –Ayette geçen– emir farz olduğuna delalet eder; namaz dışında da farz olmadığına dair icma vardır. Dolayısıyla namazda farzdır.

Aişe de şöyle der: Allah Resulünün (s.a.a) şöyle buyurduğunu duydum: *“Namaz, taharetsiz (abdestsiz) ve bana salavat getirilmeksizin kabul olmaz.”*

İmam Cafer Sadık (a.s) da şöyle buyurmuştur: *“Her kim namaz kılar da Allah Resulüne (s.a.a) salavat getirmez ve kasıtlı olarak salavatı terk ederse namazı kabul olmaz.”*¹

1– Tezkiretu'l-Fukaha, c.3, s.232.

KONUNUN ÖZETİ

Buraya kadar söylediklerimizden anlaşılan şudur: Her zaman Peygamber efendimize salavat getirmek güzel ve beğenilir bir ameldir. Namazın teşehhüdünde ise salavat farzdır; dolayısıyla, Allah Resulüne (s.a.a) salavat getirilmemesi durumunda namazın batıl olacağı anlaşılmaktadır.

Yine, Peygamber efendimize salavattan maksat ise, onunla birlikte Ehl-i Beyt'inin de zikredilmesidir. Dolayısıyla, Ehl-i Beyt'in zikredilmediği bir namaz, Peygamber efendimizin (s.a.a) ifadesiyle "sonu kesik" salattır ve efendimiz şahsen bundan sakındırmıştır insanları.

Sonuç olarak; Peygamber efendimiz Ehl-i Beyt'inin anılmadığı farz bir namaz batıldır. Nitekim İmam Şafîi bu konuda şöyle diyor:

يا آل بيت رسول الله حُكِّمَ فرض من الله في القرآن أنزله

كفاكم من عظيم الشأن أنكم من لم يصل عليكم لا صلاة له

*Ey Resulün Ehl-i Beyti! Sizin sevginiz
Farz kılınmış Allah'ın indirdiği Kur'an'da.*

*Şanınızın yüceliği için size yeter şu da:
Size salavat getirmeyenin boştur namazı.¹*

1- es-Savaiku'l-Muhrika, İbn Hacer, s.228 ve "Allâh ve melekleri, Peygambere salât etmektedir..." ayetinin tefsirinde. İmam Şafîi'nin bu iki beytinin tefsirinde diyor ki: "Size salavat getirmeyenin boştur namazı" sözünden, Peygamber efendimizle birlikte onun Ehl-i Beyt'ine de salavat getirmenin farz olduğunu kastetmiş olabilir; bu durumda Şafîi'nin, "Namazda Allah Resulü (s.a.a) ile birlikte onun

Ancak, namazda Allah Resulü (s.a.a) ile birlikte Ehl-i Beyt'dışındaki kişileri zikretmeye gelince; bunun bir delili olmadığı da açıktır. Fahr-i Razî de şöyle demiştir: Allah Resulü (s.a.a) ile birlikte onun Ehl-i Beyt'ine de salavat getirmek, Ehl-i Beyt'e has olan yüce bir makamdır ve diğer insanlar bu makama sahip değildir.

Ayrıca, Peygamber efendimize salavat getirirken Ehl-i Beyt'in ismini zikretmemek ve onun yerine "aleyhi's-salat-u ve ve's-selam" demek veya "Sallallahu aleyhi ve selem" demek efendimiz için getirilen bir salavat sayılmaz; çünkü bu Peygamber efendimizin (s.a.a) sakındırdığı sonu kesik salavattır ve bu şekilde selam göndermenin hiçbir delili yoktur.¹

Ehl-i Beyt'ine de salavat getirmek farzdır" şeklindeki görüşüyle uyum içerisinde olacaktır. Yine, böyle bir namazın kamil bir namaz olmayacağını da kastetmiş olabilir; bu da onun bu konudaki genel görüşüyle uyumludur.

1- Daha fazla açıklama için bk. El-Fikhu'l-İslami, Yusuf Garavi, say. 15, "ve selimu teslimen inkiyaden ev tekrimen" makalesi.